

Rekonstrukce historického osvětlovadla na Dražického náměstí v Praze 1

V úterý 8. 6. 2021 ve večerních hodinách proběhlo slavnostní rozsvícení čtyřramenného kandelábru na Dražickém náměstí. Tento kandelábr prošel v roce 2020–2021 rozsáhlou rekonstrukcí z důvodu poškození v roce 2020. Kandelábr má ve správě Galerie hlavního města Prahy, která restaurování zajistila.

Galerie hlavního města Prahy v letošním roce dokončila rekonstrukci jednoho ze tří historických kandelábrů v Praze. Historický kandelábr prošel kompletním restaurováním v roce 2014 a stejně jako předchozí dva kandelábrů na Hradčanském a Loretánském náměstí, i tento nejmenší čtyřramenný kandelábr z Dražického náměstí byl připojen na plyn. Před čtyřmi roky tak rozšířil počet luceren s plynovým osvětlením, které v uličkách a náměstích Hradčan, Malé Strany a Starého Města vytvářejí tajuplnou atmosféru.

V lednu 2020 byl restaurovaný kandelábr nešťastně sražen technickým vozem a části dřívku historického litinového tělesa byly nenávratně zničeny. Poškození se ale vyhnuly dvě ramena s bohatým dekorem s draky a rostlinnými motivy, všechny čtyři karyatidy i bronzové vrcholové poupě. Z nepoškozených částí byly odformovány modely, podle kterých se ve slévárně v Blansku odlily nové komponenty. Pro odlití centrálních částí poškozených kusů musela být zhotovena nová modelová zařízení, podle kterých byly následně díly odlity. Poškozené kusy jsou uloženy v depozitáři GHMP.

Rozmach plynového osvětlení v Praze souvisel se zprovozněním první pražské obecní plynárny na Žižkově v roce 1867. Ta převzala veškeré veřejné plynové osvětlení v Praze a zajistila pro ně dostatečnou výrobu plynu. Na náměstích a před významnými budovami se stavěly mohutnější kandelábrů a pylony s více lampami. Tyto kandelábrů a jejich části již také byly skutečnými sochařskými a architektonickými skvosty (tento trend trval prakticky do konce 19. století, pak se již pouliční kandelábrů a výložníky začaly zjednodušovat a místo zdobené odlévané litiny nastupovaly prvky svítidel z hladké oceli). Kandelábrů, pylony, ale i samotné výložníky byly velice ozdobné.

Víceramenné kandelábrů plynového veřejného osvětlení vznikaly v letech 1867–1868 a byly společnou prací sochaře Eduarda Veselého a architekta Aleše Linsbauera, u nichž si je objednala Pražská obecní plynárna. Většinou se v literatuře uvádí, že litinová tělesa pražských kandelábrů byla odlévána v Hanavských železárnách v Komárově, kterým se přisuzují i dřevěné modely karyatid uložené v Muzeu hlavního města Prahy. Podle údajů ze zápisů městské rady, publikovaných v knize *Dějiny Prahy* z roku 1903, se však kandelábrů odlévaly v Salmovských slévárnách v Blansku.

Původně byly lucerny osazeny plynovými motýlovými hořáky, které byly později nahrazeny žárovkami punčoškami. V Praze, na různých významných místech, bylo ve vrcholném období, v roce 1882, umístěno celkem 16 kandelábrů osmiramenných, 11 čtyřramenných, 55 tříramenných a 557 kandelábrů jednoduchých. Do roku 1985 byly veškeré kandelábrů a lucerny zrušeny a odvezeny do sběru. Ponechány byly pouze dva osmiramenné kandelábrů na Hradčanech a jeden čtyřramenný na Dražického náměstí, které byly elektrifikovány.

Všechny tři dochované kandelábrů, které jsou vynikajícím příkladem uměleckého řemesla a technickou

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v sedmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.

G TISKOVÁ ZPRÁVA HMP

památkou z druhé poloviny 19. století, spravuje Galerie hlavního města Prahy. První z uvedených osvětlovacích těles stojí na Hradčanském náměstí. Osmiramenný kandelábr byl Galeríí hlavního města Prahy kompletně restaurován a převeden na plynové osvětlení v roce 2006. Druhý, rovněž osmiramenný kandelábr na Loretánském náměstí prošel stejnou obnovou, restaurováním a plynofikací v letech 2011 a 2012.

Kandelábr na Dražického náměstí se čtyřmi lucernami je z dochovaných památek nejmenší. Je osazen na válcovém žulovém podstavci s kruhovou profilovanou římsou, jehož přední část je ozdobena historickým erbem města Prahy. Vlastní litinový sokl zdobí čtveřice ženských postav v antikizujícím rouchu, provedených ve vysokém reliéfu. Postavy jsou zády připoutány ke kanelovanému sloupu s korintskou hlavicí, na jehož vrcholu jsou čtyři protáhlé voluty s ženskými hlavami zakončeny poupětem. Osvětlovací lucerny jsou připevněny na čtyřech ramenech podepřených bohatě ornamentálně zdobenými esovkami. Na horní hraně těchto ramen je umístěna čtveřice draků. Od vrcholu luceren vedou řetězy ke špici sloupu.

Rekonstrukci historického litinového tělesa prováděli zkušení restaurátoři Petr Douda a Ivan Houska z Pasířství Houska & Douda, kteří jej v roce 2013–2014 restaurovali a mají bohaté zkušenosti s restaurováním předchozích kandelábrů.

Nové komponenty, repliky ramen a středového sloupu odlily slévárny REX s.r.o. v Blansku. Firma ELTODO a.s. dodala čtyři repliky luceren s moderní plynovou technologií. Kamenný podstavec restaurovali a znovuosazovali Jana Křemenáková a David Hroník, odborní restaurátoři GHMP.

Přívod plynu zajistila Pražská plynárenská distribuce a.s. Společnost Technologie hlavního města Prahy a.s. dokončila připojení k distribučním soustavám plynu i elektřiny a převzala provoz svítidla do své správy.

Kontakt pro novináře:

Za oddělení správy veřejné plastiky GHMP: Jana Smolková, +420 773779407,

jana.smolkova@ghmp.cz

Další informace: www.ghmp.cz

www.facebook.com/GHMP.cz

www.instagram.com/ghmp.cz

Galerie hlavního města Prahy je jednou z nejvýznamnějších galerií v České republice, která se ve své výstavní činnosti zaměřuje zejména na moderní a současné umění. Shromažďuje, ochraňuje a odborně zpracovává umělecké sbírky hlavního města Prahy. V současné době GHMP vystavuje v sedmi objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Městské knihovně – 2. patro, v Colloredo-Mansfeldském paláci, v Domě fotografie, v Bílkově vile, v Zámku Troja a v Domě Františka Bílka v Chýnově.